

Ειδική Αγωγή και Νέες Τεχνολογίες

2^η Συνεδρία: Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών από τους μαθητές με δυσκολίες.

Δρ. Κατερίνα Λαμπροπούλου

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού έργου Δασκάλων 1^{ου} Π.Ε.Κ.Ε.Σ Αττικής.

Η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε στο ελληνικό σχολείο –Η παρούσα κατάσταση (1)

- Οι νέες τεχνολογίες συμπεριλαμβάνονται στα αναλυτικά προγράμματα των ευρωπαϊκών χωρών ως εργαλείο για μαθητές και εκπαιδευτικού.

Στη χώρα μας, το «**ψηφιακό σχολείο**» φιλοδοξεί να παρέχει:

- Ευρυζωνικότητα και τεχνολογικό εξοπλισμό σε κάθε τάξη.
- Πύλη πληροφόρησης (ηλεκτρονική διακυβέρνηση)
- Ενδυνάμωση των ψηφιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών μέσω επιμορφωτικών προγραμμάτων.
- Νέα μέσα και νέα προγράμματα σπουδών.
- Ενδυνάμωση του ρόλου της Ειδικής Αγωγής με την ανάπτυξη και διασφάλιση της πρόσβασης στο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό και τις υποδομές ανεξάρτητα από δυσκολίες κίνησης, όρασης, ακοής ή άλλης μορφής δυσκολίας στη μάθηση. Στόχος είναι η ψηφιακή αναβάθμιση των υποδομών σε όλα τα ειδικά σχολεία και η **συνεχής επιμόρφωση** των εκπαιδευτικών.

Η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε στο ελληνικό σχολείο –Η παρούσα κατάσταση (2)

- Για τους/τις μαθητές/τριες με φυσικές, νοητικές ή αισθητηριακές ανεπάρκειες, η χρήση των νέων τεχνολογιών ως **εξατομικευμένη υποστηρικτική τεχνολογία**, αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα.
- Η ενσωμάτωσή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία διαφέρει από χώρα σε χώρα καθώς εξαρτάται από τις πολιτικές σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, την υποδομή, τη σύνδεση των ΤΠΕ με την εκπαίδευση, την κουλτούρα των εκπαιδευτικών, την έρευνα και τη συνεργασία.
- **Χρειάζεται μια ολοκληρωμένη νομοθεσία, εναρμονισμένη με τις ευρωπαϊκές οδηγίες**, που να περιγράφει με ακρίβεια τα δικαιώματα των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρία, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος πρόσβασης σε Τ.Π.Ε.

Καλές πρακτικές από την ελληνική και διεθνή εμπειρία στις Τ.Π.Ε.

Το Ι.Ε.Π. για την περίοδο 2014-2020 υλοποίησε την πράξη «Καθολικός σχεδιασμός και ανάπτυξη προσβάσιμου ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού» για τους/τις μαθητές/τριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση». Το συγκεκριμένο υλικό είναι αναρτημένο και διαθέσιμο δωρεάν στην ιστοσελίδα: <http://prosvasimo.iep.edu.gr>

Το συγκεκριμένο υλικό είναι ταξινομημένο ανάλογα με το είδος της αναπηρίας χωρίς όμως αυτή η ταξινόμηση να είναι δεσμευτική καθώς δεν απευθύνεται αποκλειστικά στη συγκεκριμένη ομάδα μαθητών, αλλά υπάρχει ευελιξία ως προς την εφαρμογή του από όλους τους μαθητές βάσει του Ε.Ε.Π και των στόχων του. (www.prosvasimo.iep.edu.gr).

Απευθύνεται στους μαθητές με προβλήματα όρασης και ακοής, κινητικά προβλήματα, μέτρια και ελαφρά νοητική διαταραχή, διαταραχές αυτιστικού φάσματος, ειδικές μαθησιακές διαταραχές, Δ.Ε.Π.-Υ κ.λ.π.

Το εκπαιδευτικό υλικό διατίθεται σε έντυπη και ψηφιακή μορφή, ενώ παρέχεται και ειδικό εκπαιδευτικό υλικό που αφορά τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και γενικότερα στην εκπαιδευτική πρακτική (www.mathisi20.gr)

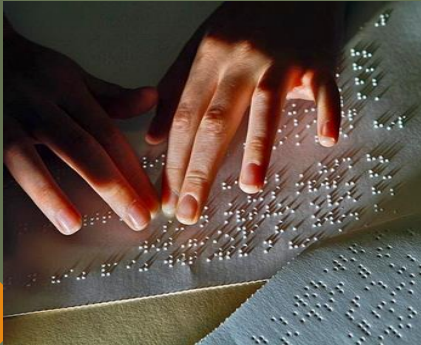

Προσβάσιμο εκπαιδευτικό υλικό και λογισμικό για μαθητές με αναπηρίες

- Το υλικό που διατίθεται προς δωρεάν χρήση, ως προς τα σχολικά εγχειρίδια **δεν διαφέρει** από εκείνο που χρησιμοποιούν όλοι οι μαθητές. Ωστόσο, παρέχεται σε **πολυμεσική μορφή** με δυνατότητες επεξεργασίας και εκτύπωσης.
- Πρόκειται για **προσομείωση του συμβατικού βιβλίου**, στοχεύοντας στη **διεπαφή** με τον χρήστη, την ενίσχυση της κατανόησης από τον μαθητή και την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικού-μαθητή μέσω του υπολογιστή.
- Η δυνατότητα **ταυτόχρονης εκφώνησης κειμένων**, διευκολύνει τους μαθητές ενώ τα κείμενα προσαρμόζονται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες.
- Το υλικό μπορεί να εμπλουτιστεί επίσης με τη **νοηματική γλώσσα**, να πλαισιώνεται από διερμηνεία και γενικότερα να προσαρμόζεται σε όλους τους τύπους αναπηρίας.

ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΥΛΙΚΟ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

1. ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΡΑΣΗΣ

- Για τους μαθητές με προβλήματα όρασης, το εκπαιδευτικό υλικό με την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε παρέχεται και **ηχογραφημένο**, ενώ έχει αναπτυχθεί στον **κώδικα Braille**, συμβάλλοντας τα μέγιστα στην ισότιμη πρόσβασή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα.
- Παρέχεται επίσης υποστηρικτικό υλικό σε ανάγλυφη ή τρισδιάστατη μορφή (εικόνες, χάρτες, σχήματα κ.λ.π) και περιλαμβάνεται ειδικό εκπαιδευτικό υλικό για την εκμάθηση της ελληνικής γραφής στον κώδικα Braille και στο σύστημα Nemeth (κώδικας μαθηματικών συμβόλων στο σύστημα Braille), καθώς και αγωγή κινητικότητας προσανατολισμού αλλά και υλικό για την προαγωγή δεξιοτήτων καθημερινής διαβίωσης.
- Τα σχολικά εγχειρίδια διατίθενται σε διάφορες γραμματοσειρές με μεγέθυνση ανάλογα με το βαθμό αμβλυωπίας.

Πώς μπορώ να βοηθήσω ένα παιδί με προβλήματα όρασης να νιώθει, άνετα μέσα στην τάξη μου;

- Το παιδί με προβλήματα όρασης είναι ένας από τους πολλούς μαθητές μέσα στην τάξη σας, που ο καθένας τους έχει **ατομικά χαρακτηριστικά και ανάγκες**. Ο εξειδικευμένος δάσκαλος για παιδιά με προβλήματα όρασης θα είναι μια πηγή πληροφοριών για σας, και θα σας ενημερώσει για τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες του μαθητή.
- Να αισθάνεστε άνετα με τη χρήση των λέξεων όπως **«βλέπω» και «κοιτάζω»**. Οι λέξεις αυτές χρησιμοποιούνται το ίδιο στο λεξιλόγιο των τυφλών και των άλλων παιδιών. Τα παιδιά που δε βλέπουν, τις χρησιμοποιούν για να δηλώσουν τις μεθόδους με τις οποίες βλέπουν, όπως με το να αγγίζουν ή να κοιτάζουν από πολύ κοντά καθώς και σε εκφράσεις που χρησιμοποιούν στην καθημερινή συνομιλία όπως «θα σε δω σύντομα».

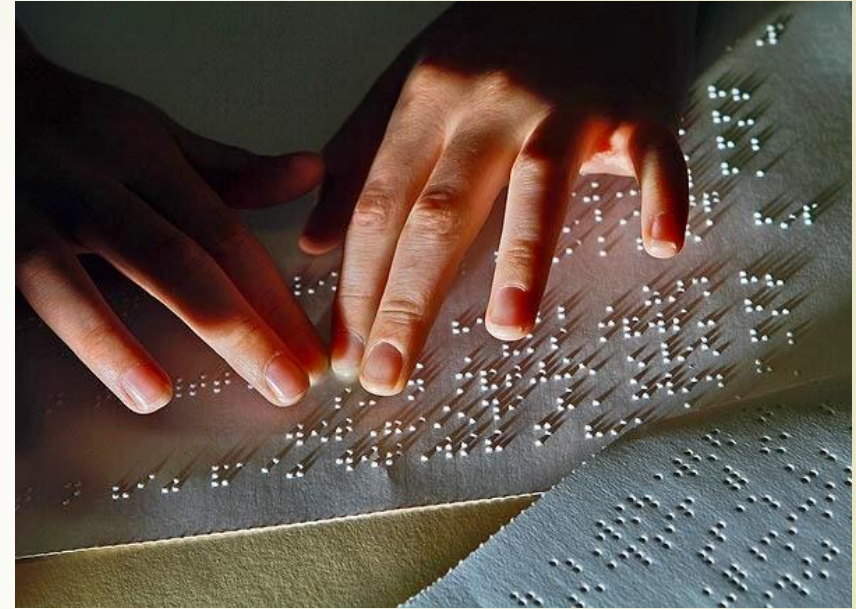

- **Συστήστε το παιδί με προβλήματα όρασης όπως θα κάνατε και με οποιονδήποτε άλλο μαθητή.**
- **Όταν τα άλλα παιδιά ή οι ενήλικες κάνουν ερωτήσεις, ενθαρρύνετε το παιδί με προβλήματα όρασης να τις απαντήσει.**
- **Το καλύτερο είναι να είστε ανοιχτοί και τίμιοι μπροστά σ' ένα πρόβλημα όρασης. Τα περισσότερα παιδιά θα νιώθουν πιο άνετα όταν οι συνομήλικοί τους καταλάβουν τους περιορισμούς τους εξαιτίας της όρασης. Όμως, η ευαισθησία και η διάκριση πρέπει να εφαρμόζονται, γιατί μερικά παιδιά προσπαθούν να «κρύψουν» ή να αρνηθούν ότι έχουν προβλήματα όρασης και άλλα μπορεί να μη νιώθουν άνετα όταν συζητούν αυτά τα προβλήματα όρασης δημοσίως.**
- **Όταν πλησιάζετε ένα τυφλό μαθητή, εκτός αν σας γνωρίζει καλά, λέτε πάντα το όνομά σας και ενθαρρύνετε και τα άλλα παιδιά και τους ενήλικες του σχολείου να κάνουν το ίδιο. Δεν είναι πάντα εύκολο να αναγνωρίζονται οι φωνές, ιδιαίτερα μέσα σε πολυκοσμία και σε συνθήκες που προκαλούν άγχος. Αποφύγετε τα παιχνίδια μαντέματος, στα οποία τα παιδιά ή οι ενήλικες λένε: «Ποιος είμαι» ή «Θυμάσαι τη φωνή μου, έτσι;»**

- ▶ **Να συμπεριλαμβάνετε το μαθητή με προβλήματα όρασης σε όλες τις δραστηριότητες:** γυμναστική, εκμάθηση ηλεκτρονικών υπολογιστών, εικαστικά, κατασκευές κ.λ.π. Ο εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής είναι σε θέση να σας προτείνει λύσεις για τις μεθόδους και τον ειδικό εξοπλισμό ή τα εργαλεία που μπορούν να βοηθήσουν στην εκτέλεση ορισμένων δραστηριοτήτων.
- ▶ **Ενθαρρύνετε το μαθητή με προβλήματα όρασης να κυκλοφορεί μέσα στην τάξη για να παίρνει τα υλικά που χρειάζεται.** Το παιδί θα ξέρει τις δικές του ανάγκες και η μέθοδος αναπλήρωσής τους θα γίνει σύντομα μέρος του καθημερινού προγράμματος της τάξης.
- ▶ **Ο μαθητής με προβλήματα όρασης μπορεί να φέρει στην τάξη εργαλεία ειδικά προσαρμοσμένα γι' αυτόν.** Ενθαρρύνετέ τον να τα χρησιμοποιεί σύμφωνα με τις ανάγκες του και να απαντά στις όποιες ερωτήσεις μπορεί να του κάνουν οι άλλοι γι' αυτά.

- Ως αποτέλεσμα της γνωριμίας με το συμμαθητή που έχει κάποιο πρόβλημα όρασης, οι μαθητές ίσως δείξουν ενδιαφέρον για θέματα που σχετίζονται με την όραση και τα προβλήματά της. Μπορεί να θέλετε να ενσωματώσετε αυτά τα θέματα στα μαθήματα της τάξης σας. Για παράδειγμα στη φυσική, το φως και η οπτική μπορεί να γίνουν θέμα συζήτησης, στη λογοτεχνία, βιβλία συγγραφέων που οι ίδιοι έχουν προβλήματα όρασης. Αν το παιδί με προβλήματα όρασης νιώθει άνετα με αυτές τις πληροφορίες, ίσως θελήσει να συμμετέχει στην παρουσίαση του μαθήματος.
- Από την άλλη μεριά, η υπερβολική προσοχή στο παιδί με προβλήματα όρασης ίσως υπερτονίσει τις διαφορές.
- Όσο για τον έπαινο και τη συμπεριφορά, οι ίδιοι κανόνες που εφαρμόζονται στην υπόλοιπη τάξη πρέπει να ισχύουν και για το παιδί με προβλήματα όρασης. Ωστόσο, ένα χαμόγελο επιδοκίμασίας ή ενθάρρυνσης δεν είναι πάντα ορατό από ένα τέτοιο μαθητή. Έτσι μια χειρονομία, όπως ένα θωπευτικό χτύπημα στην πλάτη ή στον ώμο ή μια προφορική αναγνώριση, μπορούν να εξυπηρετήσουν ως υποκατάστατα.

- Θα πρέπει να περιμένουμε από τα παιδιά με προβλήματα όρασης να κάνουν την ίδια δουλειά με τους βλέποντες συμμαθητές τους, αν και πιθανόν να **απαιτούν προσαρμογές** στα μέσα ή μια ελάττωση στο φόρτο εργασίας τους εξαιτίας του περιορισμένου χρόνου.
- Καθώς οι μαθητές αναπτύσσουν κάποιες οπτικές ή προσαρμοστικές δεξιότητες, ο φόρτος εργασίας τους, τα πλαίσια χρόνου, αλλά και τα σχολικά τους καθήκοντα, θα πρέπει να προσεγγίζουν και να φτάνουν τις προσδοκίες σας για τους άλλους μαθητές της τάξης σας.
- **Διαθέστε τους επιπλέον θρανίο** και χώρο σε ντουλάπι εφόσον είναι ανάγκη να αποθηκεύει ειδικό υλικό όπως: ογκώδη βιβλία Braille ή μεγεθυμένα βιβλία βλεπόντων, βοηθήματα χαμηλής όρασης, αναλόγια ανάγνωσης κ.λ.π.

Για τους μαθητές με προβλήματα ακοής

- ▶ Για τους μαθητές με προβλήματα ακοής, τα σχολικά εγχειρίδια για την Α' και τη Β' τάξη του δημοτικού και το νηπιαγωγείο διατίθενται στην **ελληνική νοηματική γλώσσα** (με βίντεο) **και την ελληνική γραφή**.
- ▶ Η διαδραστική τεχνολογία δίνει στον χρήστη τη δυνατότητα πρόσβασης σε **βιντεοβιβλιοθήκη νοηματικής γλώσσας** ενώ καταγράφονται και αποθηκεύονται παραγόμενα από τον ίδιο κείμενα και φράσεις, τα οποία αξιολογούνται από τους εκπαιδευτές.

- Το κωφό και βαρήκοο παιδί αντιλαμβάνεται τον κόσμο με την **όρασή** του.
- Οι κωφοί μαθητές **λειτουργούν οπτικά** σε όλους τους τομείς της καθημερινότητάς τους.
- Η πρόσληψη πληροφοριών από το περιβάλλον γίνεται μέσω της όρασης.
- **Δομούν τη σκέψη και τη γλώσσα τους με βάση τις οπτικές τους εμπειρίες** χωρίς να βιώνουν την ιδιαιτερότητά τους ως προβληματική.
- **Τα κωφά και βαρήκοα παιδιά διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους** ως προς τα ακουολογικά χαρακτηριστικά τους, την ηλικία εμφάνισης της απώλειας της ακοής, τη γλωσσική τους ικανότητα.
- Ένας περιορισμένος αριθμός μαθητών, συνήθως τα κωφά παιδιά κωφών γονέων χρησιμοποιούν υψηλής επάρκειας νοηματική γλώσσα. Κάποια κωφά παιδιά ακουόντων γονέων μπορεί να έχουν καταφέρει να αναπτύξουν ελληνική ομιλούμενη γλώσσα.
- Μεγάλος αριθμός κωφών παιδιών μη έχοντας αναπτύξει κανένα γλωσσικό μέσο για να επικοινωνήσουν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως **άγλωσσα** στην ηλικία των 6 ετών.
- **Ο ρυθμός ανάπτυξης των κωφών και βαρήκοων μαθητών τόσο στη γραφή όσο και στην ανάγνωση δεν ακολουθεί το μέσο επίπεδο ανάπτυξης των ακουόντων παιδιών.** Μόνο το 3 με 5% του πληθυσμού των κωφών μπορούν να επιτύχουν ισότιμη απόκτηση αναγνωστικών δεξιοτήτων με τους ακουόντες συμμαθητές τους

➤ **Αρχές Διαφοροποίησης της διδασκαλίας.**

➤ **1η Αρχή Διαφοροποίησης**

Διαμόρφωση Δίγλωσσου Περιβάλλοντος - Χρήση Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας

➤ **2η Αρχή Διαφοροποίησης**

Οπτικοποίηση της πληροφορίας

A. Διαμόρφωση Δίγλωσσου Περιβάλλοντος - Χρήση Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας

Για τη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος κατάλληλου για την ανάπτυξη του γραπτού λόγου από τους κωφούς και βαρήκοους μαθητές πρέπει πρώτιστα να διασφαλιστεί η ανεμπόδιστη πρόσβαση σε μια φυσική γλώσσα και αυτή είναι **η νοηματική γλώσσα ως γλώσσα επικοινωνίας και ως εργαλείο διδασκαλίας**. Απαιτείται:

(α) **η συμμετοχή εκπαιδευτικών που είναι ικανοί γνώστες και των δύο γλωσσών** και

(β) **η παρουσία ικανού αριθμού κωφών και βαρήκων συμμαθητών προκειμένου να διευκολυνθεί η αλληλεπίδραση και η κοινωνικοποίηση των μαθητών μέσα στο πλαίσιο εκπαίδευσης.**

B. Οπτικοποίηση της πληροφορίας.

Κατά την οπτικοποίηση των πληροφοριών μέσω της ανάλυσης, της σύνθεσης και της αναδόμησής τους με διαφορετικούς τρόπους, επιτυγχάνεται η γνωστική επεξεργασία τους και η καλλιέργεια σύνθετων γνωστικών δεξιοτήτων.

Τρόποι οπτικοποίησης της πληροφορίας είναι: αυτοσχέδια σύμβολα ή σύμβολα δανεισμένα από τη ΜΑΚΑΤΟΝ κ.λπ. , μεμονωμένα ή σε συνδυασμό, σκίτσα ή εικόνες αντικειμένων, ζώων, προσώπων, ενεργειών, φωτογραφίες αντικειμένων, ζώων, προσώπων, των ίδιων των παιδιών, ενεργειών, δραστηριοτήτων, πίνακες δραστηριοτήτων, παρουσίασης της εξέλιξης μιας ιστορίας ή ενός παραμυθιού με κολλάζ, σύμβολα, σκίτσα, εικόνες, φωτογραφίες, οδηγίες ή συνταγές, βήματα εργασίας με κολλάζ, γνωστικοί χάρτες με σύμβολα, σκίτσα, εικόνες, φωτογραφίες, γραμμή χρόνου με σύμβολα, σκίτσα, εικόνες, φωτογραφίες κ.λ.π.

Πώς μπορώ να βοηθήσω στη συμπερίληψη ενός παιδιού με προβλήματα ακοής στην τάξη μου;

- ▶ Αξιοποιώ δραστηριότητες που βοηθούν στη συμπερίληψη του μαθητή/της μαθήτριας όπως:
- ▶ **Προβολή οπτικοακουστικού υλικού (ταινία: Η ζωή της Έλεν Κέλερ).** Τα παιδιά μετά την προβολή της ταινίας κάθονται σε κύκλο, απομακρύνοντας τα θρανία από το κέντρο της τάξης και συζητούν με το συντονισμό της δασκάλας τους, τι θα μπορούσε να είχε γίνει για να βελτιωθεί η ζωή της Έλεν. Μετά τη συζήτηση ακολουθεί ο αναστοχασμός. Τα παιδιά καλούνται να μπουν στη θέση της Έλεν, για να πουν με τη σειρά τους τι θα έκαναν εκείνοι και πως θα ένιωθαν.
- ▶ **Φτιάχνοντας το νοηματικό μου όνομα:** Με τη βοήθεια ενός ειδικού παιδαγωγού ή ενός δασκάλου που γνωρίζει τη Νοηματική Γλώσσα, θα μπορούσαμε να δείξουμε και να μοιράσουμε το δακτυλικό αλφάβητο στα παιδιά. Στη συνέχεια, να τους δώσουμε το χρόνο να το δουν και να το διαβάσουν, και παίρνοντας ένα χαρακτηριστικό τους να φτιάξουν το δικό τους νοηματικό όνομα και να συστηθούν με αυτό στους συμμαθητές τους.

Παρακολούθηση του Θεάτρου Κωφών:

Το Θέατρο Κωφών Ελλάδας πραγματοποιεί παραστάσεις όπου η νοηματική και η ομιλούμενη πραγματοποιούνται ταυτόχρονα. Δηλαδή, κάθε σκηνή προβάλλεται και στη νοηματική από Κωφούς, αλλά και στην ομιλούμενη από ακούοντες. Τα παιδιά θα γνωρίσουν από κοντά τη νοηματική γλώσσα και θα δουν από κοντά το αποτέλεσμα της συνύπαρξης αυτής.

► Θεατρικό παιχνίδι

Θα μπορούσαν να αναπτυχθούν μορφές θεατρικού παιχνιδιού, όπως το παιχνίδι ρόλων, το μιμητικό παιχνίδι – η παντομίμα. Τα παιδιά καλούνται με τη χρήση της νοηματικής και της έκφρασης προσώπου, αλλά και σώματος να αναπαραστήσουν την καθημερινότητά τους. Τα παιδιά καλούνται μέσα από τις εκφραστικές δεξιότητες κίνησης του αυτοσχεδιασμού (γκριμάτσες, χειρονομίες, μίμηση συμπεριφορών) να παρουσιάσουν κατόπιν συνεργασίας μια καθημερινή τους μέρα.

Το Αλφάβητό μου

Για τους μαθητές με νοητική διαταραχή

- Για τους μαθητές με νοητική διαταραχή τα εγχειρίδια διατίθενται σε έντυπη και ψηφιακή μορφή.
- Επιπλέον είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους με τη μέθοδο **“easy to read”**.
- Δίνεται έμφαση στην ποιότητα των εικόνων και παρέχεται η δυνατότητα ηχητικής μορφής.
- Εκτός από τους μαθητές με νοητική διαταραχή, το συγκεκριμένο υλικό συμβάλλει στην εξάλειψη του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού και των μη αναπήρων μαθητών.

Τι είναι η μέθοδος “easy to read”

- ▶ Ένα εργαλείο που ακολουθεί τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού και μπορεί να συμβάλει στην υπερπήδηση των φραγμών στην ανάγνωση και στην κατανόηση είναι η **μέθοδος «Κείμενο για Όλους»**.
- ▶ Πρόκειται για μια **μέθοδο μεταγραφής εκπαιδευτικού υλικού** με απώτερο στόχο την διευκόλυνση ανάγνωσης και κατανόησης. Ακόμα, κινητοποιεί τη σκέψη και αυξάνει την πρόσβαση σε αναγνωστικό υλικό όσων εντοπίζουν δυσκολίες στο να διαβάσουν για πληθώρα λόγων.
- ▶ Επιπρόσθετα, η μέθοδος αυτή θεωρεί πολύ σημαντική την **οπτικοποίηση της πληροφορίας**, και **τη διασύνδεσή της με το αντίστοιχο γραπτό κείμενο** δίνοντας, έτσι, έμφαση στη χρήση των κατάλληλων εικόνων, ως δομικών στοιχείων του κειμένου. Η μεταγραφή των κειμένων γίνεται λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως τα χαρακτηριστικά της ομάδας-στόχου, ο σκοπός και το περιεχόμενο του κειμένου.
- ▶ Για την εφαρμογή της εν λόγω μεθόδου μεταγραφής κειμένων, ενδείκνυται να ακολουθούνται κάποιες βασικές αρχές: η χρήση απλού, κατάλληλου και κυριολεκτικού λεξιλογίου, η επεξήγηση όρων και συντομογραφιών και η λογική σειρά όσων αναφέρονται.
- ▶ Έπτονται οι **μικρές προτάσεις, η άμεση αναφορά, η ενεργητική σύνταξη, η οριστική έγκλιση, το β' ενικό πρόσωπο**. Κλείνοντας, λαμβάνει χώρα η αρμόζουσα και ελκυστική εικονογράφηση, η αντίστοιχη μορφοποίηση, συμπεριλαμβάνοντας και την κατάλληλη γραμματοσειρά.

Για τους μαθητές με κινητικές αναπηρίες

- ▶ Για τους μαθητές με κινητικές αναπηρίες των άνω άκρων τα εγχειρίδια είναι διαθέσιμα με τη χρήση ενός πλήκτρου.
- ▶ Η πρόσβαση επιτυγχάνεται με απλή σάρωση, αφή και ανάγνωση οθόνης.

- Ένα σωστά οργανωμένο γενικό σχολείο μπορεί να αντιμετωπίσει τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες της μεγάλης πλειονότητας των μαθητών με κινητικές αναπηρίες. Έτσι, αντί για την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων ένταξης, θα μπορούμε να αναφερόμαστε στην εφαρμογή **της αρχής της ατομικότητας**, σύμφωνα με την οποία ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα πρέπει να αναγνωρίζει, να σέβεται και να προσαρμόζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ιδιαίτερες ανάγκες του μαθητή (βασική αρχή της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης)
- **Ο μαθητής με κινητικά προβλήματα πρέπει κατ' αρχήν να έχει τη δυνατότητα πρόσβασης στο σχολικό κτίριο.** Όλα τα σύγχρονα σχολικά κτίρια διαθέτουν τις βασικές ευκολίες για την προσπέλασή τους από άτομα με προβλήματα κίνησης. Διαθέτουν κεκλιμένο επίπεδο για την είσοδο στο κτίριο, ανελκυστήρα για την προσπέλαση στους ορόφους (όπου υπάρχουν) και τουαλέτα ειδικών προδιαγραφών για χρήση από χρήστες αμαξιδίου.

Το σχολείο θα πρέπει να μεριμνήσει για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν ως αποτέλεσμα της αναπηρίας

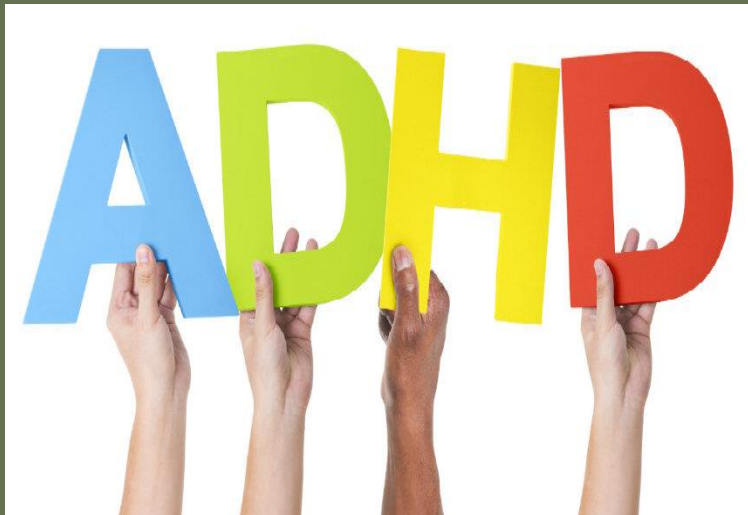
- α) **στην προσωπικότητα και τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του μαθητή** (ψυχολογικά προβλήματα, προηγούμενες εκπαιδευτικές εμπειρίες, ελεύθερο χρόνο και προγράμματα φυσικής αποκατάστασης),
- β) **στο οικογενειακό, φιλικό, συγγενικό περιβάλλον ή στο περιβάλλον της γειτονιάς**, στις εμπειρίες που έχει βιώσει από την παρουσία του αναπήρου παιδιού και τις συμπεριφορές που έχει αναπτύξει (υπερπροστατευτισμό, εξάρτηση, κούραση κ.α.)
- γ) **στο πεδίο των διαπροσωπικών σχέσεων, που αναπτύσσονται μέσα στον σχολικό χώρο**, τόσο μεταξύ των μαθητών όσο και μεταξύ των μαθητών και των διδασκόντων (στάσεις, στερεότυπα, αντιλήψεις, συμπεριφορές κ.α.) και
- δ) **στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που εφαρμόζεται.**

Για τους μαθητές με Δ.Α.Φ.

- ▶ Η μάθηση επιτυγχάνεται με εναλλακτικούς τρόπους όπως εικονογράμματα, σκίτσα, φωτογραφίες, σε ευθυγράμμιση με τις βασικές αρχές των εναλλακτικών γλωσσικών και επικοινωνιακών προγραμμάτων αλλά και των προτεινόμενων εκπαιδευτικών προσεγγίσεων που είναι κατάλληλες για τον αυτισμό (TEACCH, χρήση Τ.Π.Ε, interactive approaches)

Για τους μαθητές με ΔΕΠ-Υ

- Για τους μαθητές με ΔΕΠ-Υ διατίθεται το ψηφιακό εκπαιδευτικό λογισμικό «ΕΠΙΤΕΛΩ».
- Είναι πρόγραμμα εξάσκησης της προσοχής και της συγκέντρωσης.
- Αποσκοπεί στην ενίσχυση των λειτουργιών που ρυθμίζουν τις διάφορες εκφάνσεις της συμπεριφοράς των παιδιών στις καθημερινές δραστηριότητές τους, οι οποίες είναι συνήθως ελλειμματικές σε παιδιά με ΔΕΠ-Υ.
- Το πρόγραμμα «ΕΠΙΤΕΛΩ» περιλαμβάνει CD-ROM με πρόγραμμα εγκατάστασης και εγχειρίδιο που απευθύνεται στον εκπαιδευτικό.
- Σχεδιάστηκε κυρίως για την Α' & Β' δημοτικού αλλά μπορεί να καλύψει τις ανάγκες μαθητών και μεγαλύτερων τάξεων.
- Είναι συμπληρωματικό υλικό, μη ενταγμένο στο Α.Π.Σ. Οι ασκήσεις του είναι παιχνιδιοποιημένες ώστε να είναι ελκυστικό.
- Προσαρμόζεται εύκολα στο ΕΠΠ και οι ασκήσεις έχουν διαβαθμισμένη δυσκολία ανάλογα με τον ρυθμό προόδου του μαθητή.

Δραστηριότητες
του λογισμικού
«ΕΠΙΤΕΛΩ»

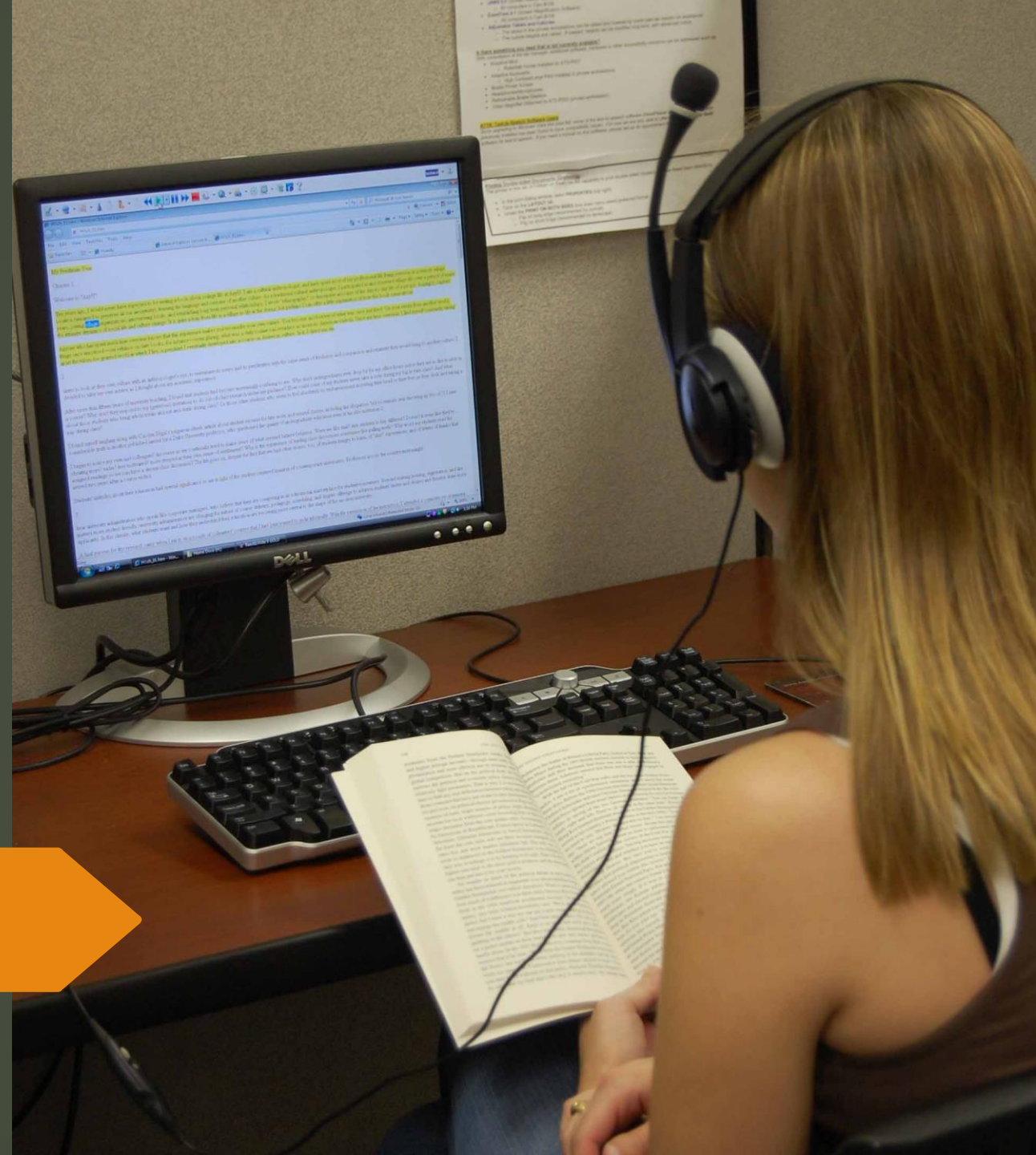
10 Ασκήσεις με τη μορφή παιχνιδιού

- Πουλιά
- Κανόνι
- Μπαλόνια I
- Μπαλόνια II
- Κουκκίδες I
- Κουκκίδες II
- Ποιο ζώο ήταν αυτό ;
- Παραφωνία
- Αριθμοί
- Στόχος

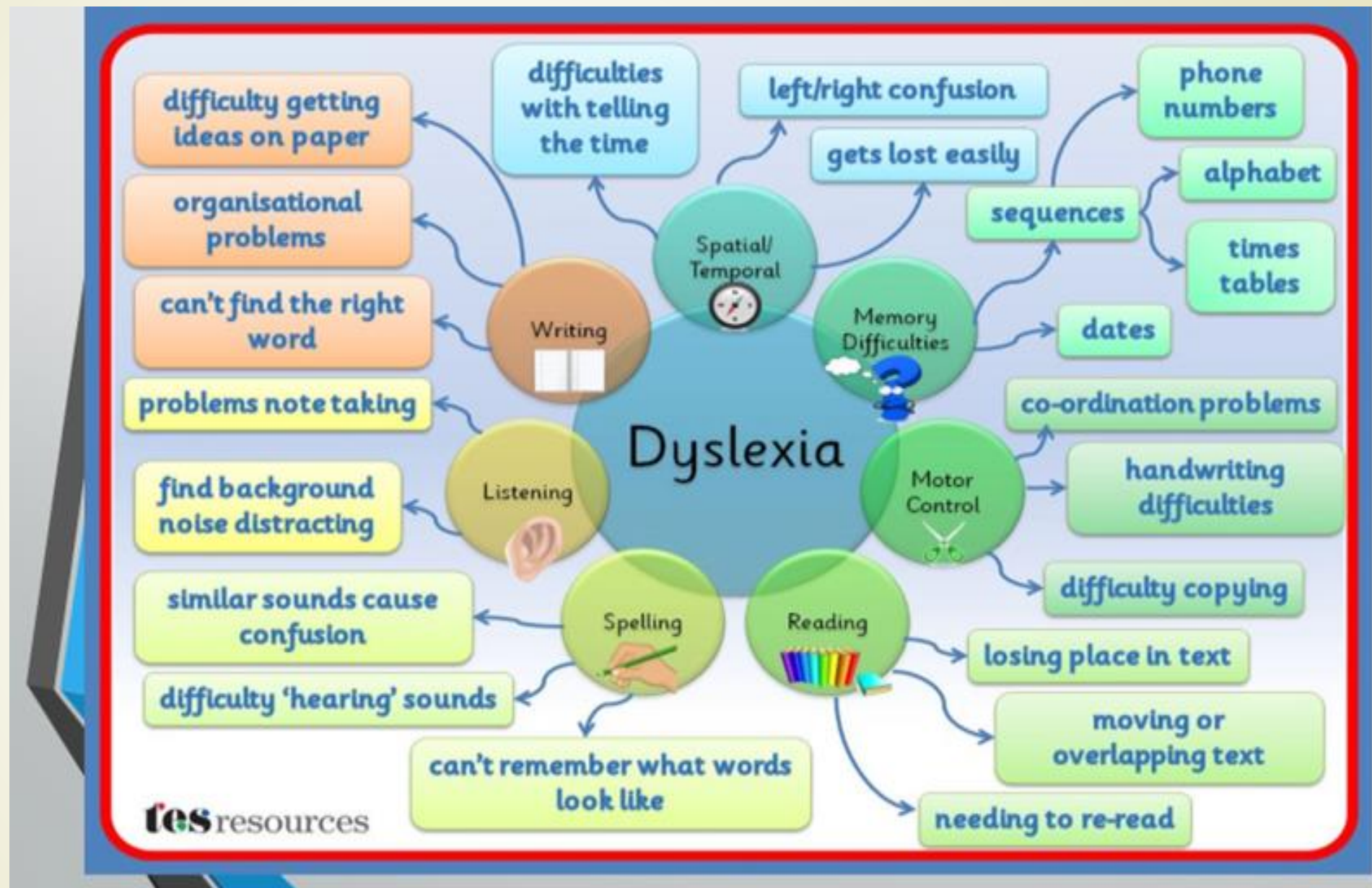

Δυσλεξία και Νέες Τεχνολογίες

Τα
χαρακτηριστικά
της δυσλεξίας

Οι προσεγγίσεις αξιοποίησης των υπολογιστών στη διδασκαλία μαθητών με δυσλεξία χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Στη πρώτη κατατάσσονται οι προσπάθειες που αντιμετωπίζουν τους υπολογιστές **ως μέθοδο διδασκαλίας βασικών δεξιοτήτων** και στη δεύτερη αυτές που τον αντιμετωπίζουν απλά ως ένα **μέσο πρόσβασης** στα καθημερινά μαθήματα.

- ▶ Ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα της χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών από παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες είναι η δύναμή που αυτοί έχουν να δίνουν **κίνητρα** για μάθηση.
- ▶ Επιπλέον ενισχύοντας τη **συγκέντρωση της προσοχής** βοηθούν τους μαθητές να δείξουν πόσο πραγματικά έχουν κατανοήσει κάτι.
- ▶ Εξίσου σημαντικό είναι και το γεγονός ότι η εργασία στον υπολογιστή είναι μια προσωπική ενασχόληση η οποία **μειώνει την έκθεση του μαθητή σε αρνητική κριτική** ενώπιον των συμμαθητών του. Άλλωστε ο ηλεκτρονικός υπολογιστής είναι μία μηχανή. Μία κριτική εκ μέρους της μηχανής αυτής, είναι λιγότερο μειωτική από μία ανθρώπινη κριτική, εκ μέρους του εκπαιδευτικού.
- ▶ Επίσης, οι υπολογιστές προσφέρουν **μεγάλη δυνατότητα εξάσκησης**, εφόσον δεν κουράζονται και μπορούν να δείξουν μεγαλύτερη υπομονή από τον/την εκπαιδευτικό, δίνοντας τη δυνατότητα στους μαθητές να μαθαίνουν στους δικούς τους ρυθμούς.
- ▶ Τέλος, οι υπολογιστές παρέχουν στους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες αυτό που έχουν ανάγκη: **εργασίες σε μικρά διαδοχικά βήματα**. Αυτή η στρατηγική της κατάτμησης σε μικρά βήματα έχει αποδειχτεί ότι είναι ένας επιτυχημένος τρόπος διδασκαλίας για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες.

Η αξιοποίηση του υπολογιστή στη γραφή

- ▶ Η πιο διαδεδομένη εκπαιδευτική χρήση του υπολογιστή, όταν εμπλέκονται παιδιά με δυσλεξία, είναι **η γραφή**.
- ▶ Είτε αφορά **την κατάκτηση της δεξιότητας της γραφής**, είτε απλά **την έκφραση μέσω του γραπτού λόγου**, ο υπολογιστής είναι ένα σημαντικό εργαλείο.
- ▶ Διευκολύνει τη γραφή, αφού ο μαθητής καλείται να βρει το γράμμα στο πληκτρολόγιο και όχι να το ανακαλέσει από τη μνήμη του.
- ▶ Επιπλέον **το γραπτό παραμένει καθαρό, ευανάγνωστο και η διόρθωσή του είναι πολύ εύκολη**.

Στις περιπτώσεις αυτές χρησιμοποιούνται κλασικά λογισμικά επεξεργασίας κειμένου ή εξειδικευμένα λογισμικά, όπως οι προφητικοί επεξεργαστές κειμένου (predictive word processors). Οι τελευταίοι, είναι λογισμικά που μπορούν να προβλέψουν και να προτείνουν τη λέξη που θα ακολουθήσει, βοηθώντας τα παιδιά με δυσλεξία να διαμορφώσουν το κείμενό τους.

Εξίσου σημαντικά είναι και τα λογισμικά που λειτουργούν ως παρακαταθήκες λέξεων, γνωστά ως **θησαυροί (thesaurus)**. Όλα αυτά τα εργαλεία μπορούν να βοηθήσουν ένα μαθητή με δυσλεξία να γράψει ευπαρουσίαστα κείμενα και να είναι περήφανος για τη δουλειά του.

Εικόνα δυσλεξικών γραπτών

ΜΕ ΤΗΝ ΣΤΑΒΖΑΡΑ ΜΑ ΧΤΖΝΑΪ ΤΟ ΤΑ
ΜΑΛΑ

ΤΑ ΓΖΙΓΤΙΚΑ ΒΕΝΟΥΝΟΝ, ΤΟ ΚΑΛΟΚΕΡΛ

ΚΤΕΣ ΤΟ ΑΠΟΦΕΜΑ ΜΕ ΓΤΙΜΠΛΕ
ΕΝΑ ΑΚΑΘΑ

ΤΑ ΠΑΛΩΔΑ ΠΡΕΜΑΝΕ ΓΤΟ ΓΤΙΡΚΟ

ΤΟ ΔΥΣΚΙΝΙΤΟ ΡΕΧΙ ΚΑΙ ΣΤΑΜΑ

1 2 ε 4 7 8 10 11 12
1 2 3 4 7 8 9 10 11 12

προφητικοί επεξεργαστές κειμένου (predictive word processors).

- ▶ Ο τρόπος που λειτουργούν αυτού του είδους οι επεξεργαστές κειμένου είναι ο εξής: όταν το άτομο πληκτρολογεί ένα γράμμα, τότε εμφανίζεται στην οθόνη ένα μικρό παράθυρο και εξηγεί τις 5 λέξεις ή φράσεις που ο Η/Υ «νομίζει» ότι ο χρήστης θα γράψει.
- ▶ Οι λέξεις αυτές είναι βασισμένες πάνω στο γράμμα που είναι ήδη πληκτρολογημένο.
- ▶ Αν η κατάλληλη λέξη δεν συμπεριλαμβάνεται στην παραπάνω λίστα, τότε το μικρό παράθυρο εξακολουθεί να εμφανίζει τις πιθανές λέξεις στηριγμένο στα πληκτρολογημένα γράμματα.
- ▶ Φυσικά υπάρχει ο κίνδυνος ο μαθητής να επιλέξει τη λανθασμένη λέξη από τη λίστα αντί για τη σωστή που ψάχνει, όμως αυτό δεν αναιρεί σε γενικές γραμμές τα αναμφισβήτητα θετικά αποτελέσματα αυτών των επεξεργασιών.

<https://chrome.google.com/webstore/detail/readwrite-for-google-chro/inoeonmfapjbbkmdafoankkfajkcphgd>

7 εφαρμογές του CHROME για μαθητές με δυσλεξία

<https://chrome.google.com/webstore/detail/helperbird-for-chrome/ahmapmilbkfamlibpgphfndeemhnaajme?hl=en>

7 GOOD CHROME EXTENSIONS FOR STUDENTS WITH DYSLEXIA

READ&WRITE

Features: Text to speech, text and picture dictionaries, dictation, word prediction, summarize text on web pages.

HELPERBIRD

Features: Dyslexia fonts, adjust word and letter spacing, font size, and paragraph width, embedded dictionary, highlighter, OCR, dictation, screenshot capture, translation, Immersive reader, Dyslexia ruler, colour blindness controls, text to speech, word prediction, spell check, and more.

SNAP&READ

Features: Read aloud, dynamic text leveling, translation (supports 100+ languages), study tools, remove distractions, color overlay, picture dictionary, screenshot reader, OCR, annotation, and more.

MERCURY READER

Features: Remove clutter from web pages, adjust typeface and text size, send to kindle functionality, printing optimization, sharing through social media...

BEELINE READER

"Beeline uses a color gradient to guide your eyes from the end of one line to the beginning of the next... the Beeline extension works on millions of news websites and blogs, and you can even read Kindle books, Google Docs, and gmail with it."

OPEN DYSLEXIC

"Open-Dyslexic is an open sourced font created to increase readability for readers with dyslexia. This extension overrides all fonts on web pages with the OpenDyslexic font, and formats pages to be more easily readable."

READER VIEW

"Strips away clutter like buttons, background images, and changes the page's text size, contrast and layout for better

Εργασία – Ανάρτηση μέχρι και 20/3/2022

- ▶ «Το σύγχρονο σχολείο στο πλαίσιο της Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης, θα πρέπει να προσανατολίζεται στην ικανοποίηση των εκπαιδευτικών αναγκών όλων των μαθητών και να δημιουργεί συνθήκες κατάλληλες ώστε όλοι/όλες οι μαθητές/μαθήτριες να έχουν πρόσβαση στις Νέες Τεχνολογίες και να τις αξιοποιούν ανάλογα με τις ανάγκες τους».
- ▶ Σε ένα κείμενο (800-1000 λέξεις), να σχολιάσετε την παραπάνω άποψη, παρουσιάζοντας και τις δικές σας απόψεις.

Σας ευχαριστώ για τη συνεργασία!

